

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XIV. Alia quinque monita prioribus connexa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

Bern lib. de anima c. 6. mibi pag. 106. Ibid. cap. 7. Et de modo orandi pag. 1131. Et form. 86. utatur, vel fruatur Dei bonitate & misericordiâ, sic nullum & ultim. in Char. fac.

Idem ibid. l. de anima c. 9. de instabilitate cordis humani pag. 1057.

Job. c. 14. v. 3. Chryso. in Liturgiâ mibi pag. 1178.

Jac. c. 4. vers. 8.

Pellag. li. bello 13. n. 28.

Isai. c. 6. v. 1. & 5.

Psal. 33. v. 6.

Bernardus cum Chrysofomo ad idem institutum collineans: *Vbiunque, ait, fueris, intra te metipsum ora. Si fueris ab oratorio, noli querere locum, quoniam tu ipse locus es. Si fueris in lecto, aut in alio loco, ora; & ibi est templum. Frequenter orandum, & flexo corpore mens est erigenda ad Deum. Sicut enim nullum est momentum, quo homo non debet esse, momentum, quo eum præsentem non habeat in memoria.*

Sed est nonnemo, qui conqueratur cum Bernardo, dicatque: *Nihil est in me corde meo fugacius; quod quotiens me deserit, & per pravos cogitationes diffuit, totiens Deum offendit. Cor meum, cor vanum, vagum & instabile, dum suo ducitur arbitrio, & divino caret consilio, in seipso non potest consistere, sed omni mobili mobilis per infinita distrahitur, & hæc atque illæc per innumera discursit. Et dum per diversa requiem querit, non invenit, sed in labore miserum, à requie vacuum manet: sibi non concordat, à se dissonat, à se resistit, voluntates alternat, consilia mutat: edificat nova, destruit vetera, destructa reedificat, eadem iterum atque iterum alio & alio modo mutat & ordinat, quia vult, & non vult, & nunquam in eodem statu permanet.*

Ergo cubiculum tuum iatra, mentem erige, corpus deprime, & ora patem tuum in abscondito: orationi iunge meditationem; nam per orationem illuminatur meditatio, & in meditatione exardescit oratio. Quid enim homini prodest, si per meditationem, que agenda sunt, videat, nisi orationis auxilio. & Dei gratiâ ad ea obrinenda convalescat? Non autem rectè oras, si præter Deum aliquid quæras, quoniam in ipso sunt omnia. Ibi remedia vulnerum, ibi subsidia necessitatum, ibi denique quicquid accipere vel habere hominibus expedit, quicquid decet, quicquid oportet. Hæc præcorum Patrum monita sunt. Sed omnia hæc unicâ Chrysofomi voculâ consignamus. Os illud aureum in Liturgiâ suâ populum attentionis commonefaciens, vocem hanc unicam pro veteri ritu proclamabat, *Attendamus. Hostis orationem turbaturus vigilat, & nos dormimus? Attendamus.*

CAPVT XIV.

Alia quinque monita prioribus connexa.

Discipulus Domini Iacobus, modum precandi præcellentissimum suggerit his omnino verbis: *Appropinquate Deo, & appropinquabit vobis. Sed sunt nonnulla, quæ nos remorentur. Homo deformis, quod speculo est vicinior, eò etiam est deformior. Speculum enim sine fuco verax suam cuique deformitatem aut formam liberrimè repræsentat. Ita nos deformitati nostræ malè metuimus, ne si Deo totius universi speculo propinquemus, tantò appareamus fœdiores, tantò sumus Deo propiores. Nec ignoramus, tantò evidentior em esse indocti hominis infantiam, tantò is cum viro egregiè docto diutius agit: Ita homo ipsa infantia, tantò apparet stultior, tantò divinæ sapientiæ fit propinquior. Eam ob causam Mathois abbas, Pelagio teste, dicere solebat: *Quantum homo Deo appropinquaverit, tantum se peccatorem videbit.**

Ideo Isaias vates cum dixisset: *Vidi Dominum sedentem super solium excelsum. Mox addidit: Vir pollus labii ego sum. Neque cameli hanc speculorum candidam reprehensionem ignorant, ideo aquas pellucidas ægerrimè ingrediuntur, ne aquæ limpida planities gibbam animalis deformitatem monstrat: ita nos impuri Deum sanctitatis fontem refugimus.*

Sed contrâ hortatur nos vates regius, & suaviter impellens: *Accedite, inquit, ad eum, & illuminamini: Et facies vestre non confundentur. Audete, & Deum prece supplicii accedite; non solum vos humaniter excipiet, sed & oculorum nebulas absterget. Sola-*

atio res erit & gaudio. *Accedite, & illuminamini. Accedite, operæ non pœnitebit: Hoc speculum tantò vos formosiores faciet & lætiores, quantò habuerit viciniore.*

Capite superiori exposuimus quatuor documenta, quæ impellant & urgeant, ut accedamus, & appropinquemus Deo. Nunc alia quinque prioribus connexa subjungemus.

§. II.

Monitum quintum. *Ardor sanctorum hominum omnium, & in omnibus singulare orandi studium admiraberis. Quàm vigilans & ferius in orando de seipso David enunat: Deprecatus sum faciem tuam in toto corde meo. Eorum qui ardentur peccati sunt, catalogum hic texere, infinita sit operæ. Nos ignotiores nominabimus. Vir sanctus Isaac, tres dies, totidemque noctes continuis precibus exegit. Hunc virum beatus Gregorius laudans: *Quem, inquit, multi nostrum noverrunt. Idem cum Isaaco fecit Sisinnius Abbas, qui triiduum totum perpetuatis precibus occupavit: quo quidem tempore nunquam sedit. Beatus Reinerus, voluntario quidem se damnans carcere, quæ tamen animi salutem spectant cum iis, qui ad se venientibus, sedulo tractabat; carnis nunquam vescebatur, singulis diebus Veneris pane solo & aqua inciam tolerabat, quovis dominico & festo die, cælesti pane refici volebat, lorica nudo pectore appressam assidue gestabat, nunquam nisi asseri, aut nudæ humo indormiebat. Vir iste, sed rigida vitæ, quotidie trecentis toto corpore in terram projectus orabat. Obit demum Olnaburgi, anno millesimo, ducentesimo trigesimo septimo, ubi annis viginti duobus latuit inclusus. Beatus Apollonius, Palladio & Ruffino testibus, in Thebaide quingentos Monachos velut Provincialis præses gubernavit. Hic vir centies interdiu & centies noctu, submissis semper genibus oravit. Arsenius omni Sabbato ad cadentem solis cursum, ad eisdem reditum in oratione perstitit. Taceo alios innumeros, qui orando vim omnem diaboli eliserunt.**

Narrat Ioannes Subdiaconus à Iuliano apostata Imperatore, cum in Persas moveret, diabolum loco tabellarii in occidentem missum explorandis rebus. Verùm aliger hic nuntius decem diebus hæsit, & iter suum expedire nequirit. Moram precibus iniecit Publius Monachus, qui, ut Christianis laborantibus subveniret, diebus noctibusque decem pænè continuis clamavit ad Deum. Ita rediit ex Orco tabellarius, conatu irrito, effectu nullo: nec negavit importunissimis clamoribus nescio cuius homuncionis se impeditum. Huic Iulianus in reditu caput referendum minatus est, ipse suum paulò post amisit.

Ardens & constans orandi studium in Sanctis omnibus videre est. Hinc Chrysofomus liberè pronuntians: *Cum, inquit, videro quempiam non amantem orandi studium, nec huius rei fervidâ vehementique curâ teneri, continuo mihi palam est, eum nihil egregiè dotis in animo possidere. Rursus ubi quem confpexero, insatiabiliter ad hærentem cultui divino, idque in summis damnis numerantem, si non continenter oraverit, conjecto talem omnium virtutis firmum esse meditatorem ac Dei templum.*

Quisquis non orat Deum, nec diurno colloquio cupit assidue frui, is mortuus est, & vitæ carens, expertusque sane mentis. Quemadmodum enim corpus hoc nostrum, si non adsit anima, profectò mortuum est ac fœtidum: sic anima nisi seipsam incitet ad orandum, mortua est, & graviter olens. Interioris hominis vita, oratio. Hanc ob causam nemo sanctorum hominum fuit, qui non totum animum, omnemque curam ad orandi studium adjunxit.

Quinque alia monita quibus impelluntur ad accedendum Deo. i. Monitum.

Greg. lib. 1. Dial. c. 14.

Ruffin. de vita c. 11. Pallad. c. 52.

Ioan. Subdiacon. lib. 1. c. 11.

Chryso. lib. 1. de orando Deum, mibi pag. 588.

Anima sine oratione mortua est, & graviter vit.

Quo?

Quot reges & reginae, omnes Davidis psalmos cetum quinquaginta, aut preces canonicas quotidie recitant. Quot hominum Religiosorum nostro aeo sunt, qui praeter statas orandi vices, quotidie quinque aut sex horas precationi tacite impendunt?

Stephanus Capunfachus quotidie quatuor horas post cenam orationi dedit. Consalvus Mederius quotidie sex horas soli caelestium rerum meditationi attribuit. Antonius Criminalis quotidie trigesies flexis genibus prolixius oravit. Sebastianus Barradius sacrum facturus dparum aut trium horarum praeparationem praemittit. Eo enim precandi studio ferebatur, divinis colloquiis sic assuetus, ut in extremo senio quotidie duodecim horas orationi daret. Obiit Conimbricæ millesimo sexcentesimo decimo quinto. Franciscus Suarezius Granatenfis, qui Theologia illustrandæ supra 20. bene grandia volumina conscripsit, quotidie se flagris castigavit, semel dumtaxat de die corpus alimoniam refecit, non minus orationi, quam studiis deditus fuit, in omni dubio ad orationis subsidium confugit. Et inde falsus est, male se omnium eorum, quam unquam didicisset facturam facere, quam vel unicam consuetæ meditationis horam negligere. Obiit Olisiponæ anno millesimo, sexcentesimo decimo septimo.

Quot millia, utriusque sexis hodieque complures horas in singulos dies precibus impendunt, quot milia plerumque diem orando agunt? cur nos alii ad hoc orandi studium tam segnes? si conaremur nosse Deum, faceremus quod ipsi, & magno affectu colloquia divina frequentaremus. Quam verè dixit beatus Ignatius: O Domine, utinam te nosset homines. Qui Deum novit, Dei colloquium assidue ambit.

§. II.

Monitum sextum. Exemplum tot beatarum mentium imitandum. Opus Angelorum Oratio, dicebant profici: Daniel Hebraeus vates subtilissimis oculis caelestem curiam contemplatus. *milliam, inquit, mini strabant ei, & decies millies centena millia assidebant ei.* Multo plures esse Angelos Cyrillus Hierosolymitanus asserit, sed eos numero illo designari, quem nostra intelligentia melius assequeretur. Igitur orationem cogitet, & seipsum his talibus admoneat: Attende tibi, coram eo principe locuturus ades, quem tot centena millia, quem tot milliones Angelorum cingunt: cave lingua turbes, cave mente excidas, aut aliena inferas sermoni. Heu quam in hoc negotio caeci sumus, in ceteris ocularissimi!

Regem, obsecro, cogitemus, quem in amplissimo conclavi maxima virorum Nobilium, Baronum, Comitum corona cingit, & hic unico loquendum. Fuerunt non pauci, quos lingua, quos animus, & memoria defecit, quos tanta nobilitatis majestas mutos & elingues reddidit. Et nos temerè ad colloquium cum Deo irruimus, nulla praeparatio, vix ulla mentis compositio, reverentia exigua, attentio nulla: inter mille milliones Angelorum stamus, & tamen nec ad illos respicimus; nec ad eum, quem adoramus; & modò cum Deo loquimur, modò cum homine garrimus, desultoria animi levitate: sub oratione non tantum non cogitationes, sed nec oculos cogitationibus minus celeres continemus.

Quam illi Oratorum optimi longè observantiores fuerunt tam Dei, quem adorabant, quam Angelorum, quos ut Dei famulos spectabant. Solymæus rex David ad preces attentissimus: *In conspectu Angelorum, inquit, psallam tibi, & confitebor nomini tuo.* Sciens videri & observari me à tot centenis millibus vigilantissimorum oculorum: idcirco cum velut in theatro agam tot oculis expositus, attentè & circumspicte

Tom. II.

agam. Si hæc oraturi praemeditaremur, à tot Angelis ideo attendi nos & audiri, & vel nostram attentionem laudari, vel oscitantiam nostram & mentem incompositam vituperari, longè attentius precaremur.

Ergo seipsum oraturus horretur, & dicat: *In conspectu Angelorum psallam tibi, Deus meus: Confitebor tibi, Domine, in toto corde meo.* Vires meas omnes intendam, ut hoc, quod agendum est, rectè agam.

Claravallensis Abbas Bernardus, ad necessariam hanc attentionem provocans: *Omnino, inquit, oportet nos orationis tempore curiam caelestem intrare, illam utique curiam, in qua rex regum stellato sedet solio, circumdante innumerabili & ineffabili beatorum spirituum exercitu. Quanta ergo cum reverentia, quanto timore, quanta illuc humilitate accedere debet à palude sua procedens & repens ranuncula vilis? Quam tremebundus & supplex, quam denique humilis & sollicitus, & toto intentus animo, majestati gloriae in praesentia Angelorum, in concilio iustorum & congregatione assistere poterit miser homuncio? In cunctis igitur actionibus nostris multa opus est animi vigilantia, sed praecipue in oratione. Nam dicit horà omni, & omni loco oculi Domini super nos speculantur, maxime tamen in oratione. O verum Bernardi dictum, o longè verissimum!*

§. III.

Monitum septimum. Doctrina & instructio Christi attendenda. Nulla est actio humana, in qua nos tam distinctè, articulatim, & accuratè doctor caelestis erudierit, atque in oratione. Docuit namque, quid orandum, & ubi orandum, & quomodo, & quo fine, quove animo, qua causâ orandum sit. Ut rectè dixerit Guilielmus Peraldus: *Noluit nos negligenter addiscere, quod voluit tam diligenter docere.*

Monitum octavum. Rectè orare Christus non tantum docuit verbo, sed monstravit exemplo. Nam forsitan quaeras, cur Christus oraverit? Id factum asserimus ad institutionem nostram. Ludimagister, cum inter puerulos, quos docet, litteras appellat, & colligit, non ex ignorantia id facit, sed ut instruat ignorantes. Ita fecisse Christum, aureus Ecclesiastes Chryostomus affirmans: *Sicut enim, inquit, cum magistrum audis balbutientem, & singulas litteras dæntem, non eum dicis ignorare, cum interrogat, ubi sit illa vel illa littera, scis, quia non ignorans interrogat, sed discipulum volens instruere: sic & Christus non opus habens oratione orabat, sed te volens instruere, ut assidue sis ad orationem, ut sine praetermissione, ut sobrie, ut multâ cum vigilantia ores.* Frequentissimam fuisse Christi orationem liber Evangeliorum testatur.

Matthæus: *Dimissa, inquit, turbâ ascendit in montem solus orare.* Et Marcus: *Diluculo valde surgens, inquit, egressus abiit in desertum locum, ibique orabat.* Lucas verò creberrimas Christi orationes his verbis describit: *Exiit in montem orare, & erat pernoctans in oratione Dei.* Et facta est, dum oraret, species vultus ejus altera. Et factum est, cum esset in quodam loco orans, ut cessavit, dixit unus ex discipulis ejus ad eum. Domine, doce nos orare, sicut docuit & Ioannes discipulos suos. De oratione porrò inter oliveta: *Factus, inquit, in agonia, prolixius orabat.* Nec orare desit in ipsâ cruce Servator. Vix enim cruentam hanc trabem ascenderat, & statim auditus est dicere: *Pater, dimitte illis, non enim sciunt, quid faciunt.* Toto insuper tenebrarum tempore per tres horas, dum fluit, orasse credendus est. En optimum ludimagistrum litteras colligentem, & preces adhibentem non sui, sed nostri causâ. Ideo nos compellans: *Exemplum, ait, dedi vobis, ut, quem admodum ego feci, ita & vos faciatis.*

Monitum notum. Christi præceptum observandum. Nō instructionem solum, nec solum exemplum à Domino habemus, sed & præceptum: *Petite, quærite, pulsate, intra in cubiculum tuum. Quo iussu proprie cogitationum*

Oratio m...
Hicoria
Soc. Iesu
10. 1. 78.
Eadem l.
12. n. 66.

Die 14.
Aprilis.

Hicoria
Soc. Iesu
faciendos
juvatos.

6. Monitum.

Dan. c. 7.
v. 10.

Cum ora...
mus cum
quo lo...
quamur
attenden...
dum;

Psal. 137.
v. 1. & 2.

Bern. de
monis oran...
di, mhi
pag. 401.

In oratio...
ne multa
opus est a...
nimi vigi...
lantia.

8. Monitum.

Chryst. co. 4.
in epist. ad
Heb. hom.
72. mhi
pag. 1626.

Matth. c. 14.
v. 23.
Marc. c. 1.
v. 35.
Lu. c. 6.
v. 12. & c.
9. v. 29. &
c. 11. v. 1.

Ioan. c. 13.
vers. 15.

Matth. c. 7.
v. 7. & c. 6.
v. 6.

Zuc. c. 13.
v. 1.
2. PC. c. 4.
v. 7.
Colof. c. 4.
v. 2.
Iac. c. 4.
v. 8.
Psal. 33.
v. 6.
Optimus
modus
Deo accedendi, est
oratio.
Isa. c. 29.
vers. 13.

num evagationem prohibuit. Sed & illud apertim perii est: Quoniam oportet semper orare, & non desicere. Idem vociferantur Apostoli. Petrus clamat: *Vigilate in orationibus.* Clamat & Paulus: *Orationi instate, vigilantes in ea.* Quocirca si nos aliud non impellat, hoc abundè satis est: Christus jubet, Præceptum Domini est. Ergo appropinquate Deo, & appropinquabit vobis. Quod & David inclamans: *Accedite, inquit, ad eum, & illuminamini.* Diversi sunt modi, quibus ad Deum liceat accedere; optimus est per orationem. Hoc solum observemus probe, quò sermo hic omnis tendit, ne ritu Iudeorum Deo appropinquemus. Contrà quos Isaias gravissimè conquestus: *Appropinquat populus iste, ore suo, inquit, cor autem eorum longe est à me.* Appropinquemus non ore tantum, sed & corde. Nunc appropinquemus nos illi, & ille nobis appropinquabit in fide, vitæ, cum omnes consenserint.

CAPUT XV.

Orationis exaudite signa.

Basilias Macedo Imperator Orientis variè laudatus in prisca historia, hominem in aula sua perniciosissimum fovit, Theodorum Santabarenum assentatorem & susurroneum nequissimum. Persuaserat is Imperatori Basilio vitæ illius insidias strui à filio. Mox Pater, uti præceptum est in nefas suspicio, filium in vincula rapi, & in carcerem detruudi iussit. Solenniori die Senatores aliòsque urbis Principes ad epulum vocavit. In triclinio non procul ab imperatorià mensa garrulus in cavea psittacus humanas voces imitabatur. Eo ipso tempore facunda hæc avis verba quædam crebrius ab aulico famulitio audita hunc in modum efferebat: Heu domine Leo, heu domine Leo. Ingemit non nemo ad has voces, & è Senatoribus præsertim aliqui dum tacitis suspiriis fortunæ vires expendere, cibo potuque abstinebant. Observavit Imperator quosdam suorum convivarum moestiores altis cogitationibus attoneri: Et amici, ait, quid silentio tam moesto temeramus mensam? Cui è primarij unus: Augustissime Imperator, inquit, diserta hæc volucris ejus rei nos monet, quæ lacrymas etiam excire possit. Submississimè rogamus, liceat cū veniā precari quidpiam. Dicite, ait Imperator, quid petitionis est? Hic modestissimè Senator: Nos, inquit, mensam saliare ac regiam accumbimus, interim Majestatis tuæ filius procul omnibus gaudiis luget in carcere. Si quid peccatum est, credimus jam expiatum. Vel hæc avis forti Leonis indolet, quanto magis nes ejus miseratione tangi convenit. Quapropter, si licet, libertatem regio juveni rogamus. Motus pater oratione tam opportunà: Eximatur, inquit, vinculis Leo; mox aulici cætervatim convolant ad carcerem. Leo filius vinculis exemptus, tonsus, lotus, in regium juvenem vestitus, ad Cæsaream mensam productus est. Magna utrimque gratulatio, magnum gaudium. Hoc convivis & Imperatori psittacus, orator non expectatus, persuasit: hunc captivum liberavit psittacus; à psittaco fuit hæc suada eloquentia.

Nos sæpe psittaci sumus, dies totos garrimus, tanquam si nobilissimum linguæ artificium sit quamplurima loqui. An verò tales oratores sumus, qui dictione possumus persuadere, & Deum in preces flectere, id plurimum habet dubii. Quis enim verò id sciat, dixerit quispiam, Deum precibus ac votis annuisse? Eò igitur orationem deduximus ut certis de oratione questionibus respondeamus. Sit igitur prima quæstio, quæ signa sint orationis exaudite & rata. Ea igitur ordinè subjungemus.

§. I.

Signum primum: *Fiducia ingens in Deum.* Ad istam Signa orationis exaudite. *Signum*
accidunt nos omnia divinorum voluminum oracula. Iure merito, fiducia est fundamentum vitæ cum virtute agenda. De Fiduciâ in oratione singulariter erigendâ Cassianus dilucidè: *Pro certo, inquit, non exaudiendum se supplicans quisque non dubitet, cum se dubitaverit exaudiri. Tantum quis exaudiri meretur, quantum crediderit Deum præstare posse. Promissum Domini stat irrevocabile: Propterea dico vobis, omnia, quæcumque orantes petitis, credite, quia accipietis, & fiet vobis.* Discipulus Domini Iacobus explicatissimè: *Qui enim, inquit, hæsitat, non æstimet homo ille, quòd accipiat aliquid à Domino.* Subjungit Cassianus: *Retrahere nos convenit illam beati Iohannis Evangelistæ sententiam, quæ ambiguitas hujus quæstionis evidenter absolvitur. Hæc est, inquit, fiducia, quam habemus ad Deum, quia quidquid petierimus secundum voluntatem ejus, audit nos. Ergo super his plenam nos & indubitabilem iussit exultationis habere fiduciam.*

Lacedæmonij vulgatissimo verbo dicere solebant; Armata manu invocanda est fortuna. Qui orat, sic Deo fidat, ut veluti cogat. Quod astruens Gregorius: *Greg. in 6. Vult, ait, Deus rogari, vult cogi, vult quædam importunitate vinci.* Adeamus ergo, quod Paulus hortatur, cum fiducia ad thronum gratiæ, ut misericordiam consequamur, & gratiam inveniamus in auxilio opportuno.

Signum alterum est: *Duorum aut plurium in oratione consensus.* Neque hic desunt pollicitationes Dominicæ, quæ orationem ex consensu comprecantium erigunt his verbis: *Itum dico vobis, quia si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re, quamcumque petierint, fiet illis à patre meo, qui in cælis est.* Successu carere ac vaneferere non potest hæc promissio. Terra prius cælumque in antiquum chaos revolventur, quam in nihilum recidant hæc verba: *Domini voces novimus: Cælum & terra transibunt; verba autem mea non præteribunt.* Maximarum virium oratio, cum idem petitur à pluribus, quemadmodum execratio plurium est valde penetrabile jaculum.

Signum tertium, *Fidei plenitudo.* Quoties in sacris Evangelii illud ingeminatur *Fiat tibi secundum fidem tuam?* Marcus de Christo servatoe verbum è verbo sic expressit: *Et egressus inde abiit, in patriam suam, & non poterat ibi virtutem ullam facere: nisi paucos infirmos impositis manibus curavit, & mirabatur.* Quid hoc rei, obsecro? An non Christus Dominus ubique rerum omnium præpotens est? quis thaumaturgam ipsius dexteram repressit? Et quo tandem modo id ipse mirabatur? an non eventum hunc sequiorem præsciunt imò verò maximè. Exemplo rem monstramus. Chirurgus aut Medicus ab arte præcellentissimus in urbem vicinam evocatur. Hic ille paratissimus est artis suæ specimina edere, sed cum præ nihil succedat, ipsemet miratur, & ait: Num ego fascinatus sum? Ita ferè Christus est miratus, quod nobis, inquit Augustinus, mirandum significavit. Firmiter autem decreverat, nulla ille signa facere, quod Nazianzenus asserit.

Hinc nostro loquedi more dicitur: *Non poterat.* Quod enim sanctè statuumus non facere, id rectè dicimur facere non posse. Horum autem omnium causa fuit incredulitas civium in Christi patriâ. Quod expressè dixit Marcus: *Propter incredulitatem eorum.* Credulitatis penuria non sinit Deum esse munificum. Vbi Fides deficit, illic oratio perit.

§. II.

Signum quartum: *Perseverans importunitas.* Sæpius monemur: *Petite, querite, pulsate.* Ad instantissimam orationem, inquit Augustinus, hæc omnia referuntur. *Petite: Non conceditur, quod petitis? Querite: Negatur*